

ŞEKER HASTALIĞI VE BÖBREK

Günümüz dünyasında yaşam tarzında ve beslenme alışkanlıklarında değişiklikler diyabet (şeker hastalığı) sıklığının ve bu hastalığa bağlı komplikasyonların hızlı şekilde artmasına neden olmuştur. Uluslararası diyabet federasyonuna göre 2015 yılında her 11 erişkinden 1 tanesi diyabet hastası olduğu tahmin edilmektedir. Daha vahim olanı ise her 2 erişkin diyabet hastasının 1 tanesine tanı konulmamış olmasıdır. Yine aynı federasyonun tahminlerine göre 2040 yılında her 10 erişkin bireyden 1 tanesi, yani; 642 milyon kişinin şeker hastalığından etkileneceği tahmin edilmektedir.

Diyabet Hastalığı Nedir?

Diyabet hastalığı en basit tanımı ile kanda bulunan şekerin hücre içine alınıp kullanılmasını sağlayan insülin hormonunun yetersiz salınımı ya da bu hormonun etkilerine direnç gelişmesi nedeniyle kan şekerinin yüksek seyretmesi halidir.

Diyabet Hastalığı Türleri Nelerdir?

Diyabet hastalığı özellikle insülin hormonunun yetersiz sentezi ile ortaya çıkan, erken yaşlarda görülen Tip 1 diyabet, daha ileri yaşlarda ortaya çıkan, daha çok insülin hormonunun yetersizliği ve etkilerine karşı direnç gelişimi ile karakterize olan Tip 2 diyabet hastalığı olmak üzere iki türdür. Bunlara ek olarak gebelik döneminde ortaya çıkan ve genelde geçici olan gestasyonel diyabet sayılabilir.

Diyabet Hastalığının Belirtileri Nelerdir?

Aşırı idrara çıkma ve çok su içme, iştahlarının iyi olmasına rağmen kilo kaybından, halsizlikten yakınabilirler. Kimi durumlarda görme bozuklukları, cilt yaralarının geç iyileşmesi, ciltte kuruluk, kaşıntı, sık sık enfeksiyon gelişmesi (özellikle idrar yolu enfeksiyonu) ellerde ve ayaklarda uyuşma, karıncalanma gibi belirtiler olabilir.

Diyabete Bağlı Hangi Hastalıklar Gelişebilir?

Şeker hastalarında; kalp ve damar yapısının bozulmasına bağlı olarak kalp krizi, inme, kalp yetmezliği gibi hastalıklar daha sık görülür. Ayakta iyileşmesi daha yavaş olan ve bazen uzuv kaybı ile sonuçlanan ayak yaralarına neden olabilir. Yetişkin bireylerde körlük ve görme kaybının önde gelen sebeplerindendir. Sinirlerdeki bozulmalara bağlı olarak uzuvlarda duyu ve his kaybına neden olabilir. Ayrıca asıl konumuz olan böbrek hastalıklarına neden olabilir.

Diyabete bağlı böbrek hastalığı nedir?

Özellikle kontrolsüz diyabet hastalarında bir süre sonra böbrek fonksiyonlarında bozulma başlar. Sağlıklı insanlarda 40 yaşından sonra her yıl böbreğin çalışma oranında bir birim düşme olurken, kontrolsüz diyabet hastalarında bu düşüş oranı 2-3 kat daha fazla olabilir. Ülkemizde ve dünyada kronik böbrek hastalığı ve diyalizin en sık nedeni diyabet hastalığıdır.

Diyabete Bağlı Böbrek Hastalığının Belirtileri Nelerdir?

Diyabete bağlı böbrek hastalığında böbrek fonksiyonlarının %75'i kaybedilene kadar normal idrar çıkışı olabilir. Hastalarda vücutta şişme, nefes darlığı, halsizlik, iştahsızlık, mide bulantısı ve kusma gibi belirtiler görülmeye başladığında genellikle böbrek yetmezliği ilerlemiş durumdadır. Diyabet hastalarında erken dönem tanı için genellikle ilk bulgular olan idrar da protein kaçağı ve kandan böbrek fonksiyonlarını tayin eden testler ile takip edilmelidirler.

Diyabete Bağlı Böbrek Hastalığı Risk Faktörleri Nelerdir?

Ailede böbrek hastalığı öyküsü, kan şekeri kontrolü sağlanamayan hastalar, kilo fazlalığı olan hastalar, eşlik eden diyabete bağlı görme problemleri ya da sinir hasarı olan hastalar sayılabilecek risk faktörleridir.

Diyabete Bağlı Böbrek Hastalığı Tedavisi

1.Hayat tarzı değişiklikleri yapılmalı; tuz tüketimi azaltılmalı, sigara kullanılıyorsa bırakılmalı, fazla kilolardan kaçınılmalıdır.

2.Kan şekeri kontrolü; diyabet hastalığının erken dönemlerinde kan şekerlerinin iyi kontrol edilmesi ileri dönemde şeker hastalığına bağlı ortaya çıkabilecek organ fonksiyon bozukluklarını engelleyebilir.

3.Kan basıncı kontrolü sağlanması; diyabet hastalığı ve hipertansiyon sıklıkla birlikte görülür. Yüksek kan basıncı şeker hastalığının böbrek üzerine olan zararlı etkilerini hızlandırır. Bundan dolayı diyabet hastalarında kan basıncının düzenlenmesi kilit rol oynamaktadır.

Sonuç olarak ne yazık ki diyabete bağlı organ fonksiyon bozuklukları sinsi bir şekilde ilerler ve belirtiler ortaya çıktığında genellikle tedaviyle geri dndrlemeyebilir. Bundan dolayı

şeker hastaları organ fonksiyon bozukluğu açısından takip edilmeli ve gerekli önlemler alınmalıdır.

Uz. Dr. Murat GÜCÜN

Nefroloji Uzmanı